

(/)

🏠 (/) > Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>) > Under kastanjetræet

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/ruslands-undergang>)

Under kastanjetræet

Kategori: Bøger

Visninger: 3926

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet)) **t** ([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=)

[status=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet). Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet)

[5/under-kastanjetraet](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet&title=)

[kastanjetraet&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/under-kastanjetraet&title=))

Aksel Hundslev

Under kastanjetræet – 1940'ernes farvel til bondesamfundet

Byens Forlag 2018. 500 sider. 299 kr.

Af Michael Riber Jørgensen, museumsinspektør

”Der var så dejligt ude på landet.” Eller var der?

H. C. Andersen-citatet, der indleder Den Grimme Ælling og denne anmeldelse, kender de fleste nok. Med bogen "Under Kastanjetræet" debuterer hans med-fynbo Aksel Hundsløv i en moden alder (81 år) som forfatter. Det er dog, ligesom Andersens udsagn, en sandhed med modifikationer. Hundsløv har nemlig det meste af sit voksne liv levet af at skrive som journalist, både for forskellige aviser og for DR. Kender man ikke hans pen, vil mange vil måske kende hans stemme fra de næsten 200 lydbøger, han har indlæst. Men denne erindringsbog er altså – efter eget udsagn – hans debut som "rigtig" forfatter.

Som undertitlen antyder, beskriver bogen den sidste fase af det traditionelle bondesamfund, som i midten af det 20. århundrede gennemgik "en evolution, der med revolutionær styrke ændrede landsbysamfundene i Danmark fra århundreders stilstand til hastig forandring" (s. 19).

Barndomshjemmet Toftegård i landsbyen Hundsløv på Nordøstfyn, mellem Odense og Kerteminde, er omdrejningspunktet. Det var en i samtiden større gård og igennem årtier ét af Danmarks bedste svineavlscentre, som forfatterens far drev med stor faglighed og dygtighed. Det var et velfungerende landbrug og en familie, som ikke manglede noget. Faderen var også formand for den grundtvig-koldske friskole, medlem af sognerådet og i det hele taget én af landsbyens spidser.

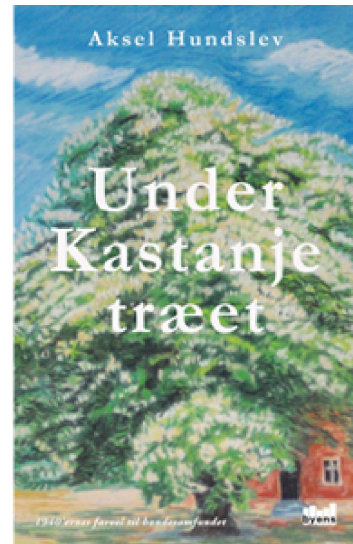
Det var her, Hundsløv voksede op. Det var den gård, han selv modvilligt overtog som voksen og siden solgte ud af familiens eje efter fem generationer. Og det var det miljø, der på godt og ondt formede ham, med faderens blanding af reaktionære holdninger til samfundsudviklingen og for den tid progressive holdninger til børneopdragelse – og med moderens empati og sociale bevidsthed, trods familiens egen høje status i lokalsamfundet.

Bogen går ikke strengt kronologisk frem, men følger dog overordnet Hundsløvs egen opvækst, indtil han trådte ind i de voksnes rækker og – i første omgang for en tid – forlod barndommens land. Hovedvægten ligger dog på barndomsårene i 40'erne, og bogen kunne for så vidt lige så godt have heddet "Min fynske barndom", hvis den da titel ikke allerede var taget af en tredje, nok så kendt fynbo, nemlig Carl Nielsen.

Forfatterens journalistiske baggrund fornægter sig ikke. Det er tydeligt, at han er vant til at formidle på skrift. Bogen formidler en periode og et samfund, som ikke er mere, med indlevelse og humor og i et letlæseligt sprog. De mange selvoplevede anekdoter giver et godt indblik i en tid, som trods alt stadig – lidt endnu – er inden for mands minde, men alligevel så fjern. Som når den femårige Aksel blev hentet ud af sengen om natten for at agere "jordmoder" for en farende so (s. 31), eller når en nedstyrtet engelsk pilot måtte forklædes på en ganske opfindsom måde for at smugle ham ind til byen (s. 346).

Specielt de tidlige barndomsår under besættelsen står badet i nostalgis og sentimentalitetens bløde lys, og for denne anmelder, som er født halvanden eller to generationer senere, er det svært ikke at drage sammenligninger med en fjerde fynbo. Morten Korch stammede fra Over Holluf, kun godt ti kilometer fra Hundsløv, og karlene og pigerne på Toftegård får meget nemt Ib Mossins eller Tove Maës' ansigt, når de projiceres op på nethinden.

Forfatteren er dog ikke blind for skyggesiderne ved det gamle bondesamfund. Han er bevidst om sin egen privilegerede opvækst og fremhæver flere gange de stærke standsforskelle: For husmændene og de "jordløse" i den lille landsby var tilværelsen bestemt ikke lutter lagkage. Det samme gælder folkeholdet, hvis arbejdsforhold ingen landbrugsmedhjælper i dag ville have accepteret, og for hvem overenskomster og fagforeninger var en by i Rusland. Det gælder også kvinderne, som i det patriarkalske samfund måtte bøje nakken og gøre, hvad der forventedes af dem, uanset om de måske

drømte om noget andet – blandt dem Hundsløvs egen mor. Gennem hele bogen løber desuden en klar kritik af den indgroede modstand mod forandring, som gjorde bondesamfundet til noget ekstremt statisk og holdt udviklingen tilbage – også den positive.

Hundsløv tegner således et billede af en svunden tid, som både havde sine gode sider med sammenhold og frihed, og sine dårlige med classeskel og fastlåste kønsroller. Bogen vil uden tvivl være med til at vække et væld af erindringer hos hans egen generation, men kan bestemt også anbefales til yngre læsere, der ønsker at forstå, hvad deres forældre eller bedsteforældre er rundet af.

[Historie-online.dk, den 12. marts 2019]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/ruslands-undergang>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

RAGNAROK

(<http://www.historie-online.dk/boger/ragnarok-782>)

CUBA KRISEN

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/cuba-krisen>)

NATIONER OG NATIONALISME

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/nationer-og-nationalisme>)

K.K. Steincke - Historiens Aktører nr. 59

Ole Mortensen skriver om socialpolitikens bannerfører

(<http://www.historie-online.dk/temaer-9/artikler-51-51/historiens-aktoerer/kk-steincke-historiens-aktoerer-nr-59>)